9. Тринька Л.Я., Липчанська О.В. Економічний аналіз: навч.-метод. пос. К.: Алерта, 2013. 568 с.

10. Чмутова В. П. Методические подходы к статистической оценке финансовых результатов деятельности предприятия // *Вісник*. 2001. № 1(17). С.66-69.

11. Яріш П.М., Касьянова Ю. В. Методи проведення аналізу фінансових результатів діяльності організацій // *Управління розвитком*. 2015. № 4(144). С. 159-162.

Поляк К., к.е.н., доц.
Рівненський державний
гуманітарний університет,
м. Рівне, Україна

ФОРМУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНОГО ПРОСТОРУ УПРАВЛІННЯ ГОСПОДАРСЬКОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВ В УМОВАХ НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ

Система економічного аналізу господарської діяльності підприємства є особливою складовою формування інформаційного простору управління, адже має практичну спрямованість щодо удосконалення його методів. Особливу цінність вона має у випадку надзвичайних ситуацій, тобто «порушення нормальних умов життя і діяльності людей на об'єкті або території, спричинене аварією, катастрофою, стихійним лихом або іншими чинниками, що призвело (може призвести) до загибелі людей та/або значних матеріальних втрат» [1].

Аналітичне забезпечення управління господарською діяльністю підприємства в умовах надзвичайних ситуацій має надати оцінку впливу їх наслідків на окремі об’єкти управління. Сучасні методики економічного аналізу не дозволяють оцінити вплив надзвичайних ситуацій на показник техніко-економічного аналізу, а отже, сформована інформація на основі існуючих підходів не повною мірою окреслює стан господарської діяльності.

Саме тому актуалізується питання розробки методичних положень економічного аналізу оцінки впливу наслідків надзвичайних ситуацій на фінансово-економічний стан підприємства. Це пов’язано з тим, що «переконливість його дії у гармонізації суспільних, корпоративних та особистих інтересів є незаперечною» [2, с. 172]. Крім того, система економічного аналізу дозволяє управляти як наслідками, так і їх причинами. Неврахування впливу наслідків надзвичайних ситуацій на результуючі показники економічного аналізу фактично знижує якість інформаційного забезпечення управління господарською діяльністю.

Виконання існуючих та нових завдань системи управління господарською діяльністю є можливим, адже економічний аналіз має ряд особливостей в системі управління. Так, специфікою економічного аналізу господарської діяльності підприємств є те, що дана підсистема управління є вищим рівнем формування інформаційного простору прийняття рішень, адже дозволяє: ідентифікувати взаємозв’язки між різними процесами господарської діяльності підприємства, фактично, змоделювати всю сукупність господарських операцій та вплив на неї

факторів зовнішнього середовища в аналітичних показниках; моделювати параметри господарської діяльності підприємства для забезпечення досягнення стратегічних цілей управління; обґрунтувати причинно-наслідкові зв'язки у вихідних та результуючих параметрах господарської діяльності підприємства.

Для забезпечення формування інформаційного простору управління господарською діяльністю в умовах надзвичайних ситуацій, в частині впливу на аналітичні показники пропонуємо розширити напрямки використання методів. Для розробки системи оцінки впливу наслідків надзвичайної ситуації на господарську діяльність підприємства є можливою ідентифікація існуючих методів економічного аналізу та обґрунтування механізму фактору надзвичайної ситуації та результуючий показник.

Зазначені методичні прийоми застосовуються для об'єктів, що пов'язані із наслідками надзвичайних ситуацій та їх впливом на фінансовий стан та економічний потенціал підприємства. Саме тому вплив надзвичайних ситуацій на господарську діяльність пропонуємо вивчати через існуючі показники, з їх коригуванням на систему факторів, пов'язаних за наслідками надзвичайних ситуацій, за такими напрямками: оцінювання ефективності використання основних засобів; оцінювання ефективності використання оборотних активів; оцінювання ефективності процесу виробництва.

Для оцінювання ефективності використання основних засобів використовуються такі розрахунково-аналітичні методичні прийоми, зокрема: фондовіддача; фондомісткість; фондоозброєність; коефіцієнт зношеності; коефіцієнт придатності; коефіцієнт оновлення; коефіцієнт вибуття; коефіцієнт приросту; частка активної частини основних засобів; частка пасивної частини основних засобів. Оцінювання ефективності використання оборотних активів здійснюється на основі використання таких показників: коефіцієнт оборотності, тривалість одного обороту оборотних активів, коефіцієнт покриття. Оцінювання ефективності процесу виробництва передбачає використання таких показників рентабельності: продукції, операційної діяльності, виробництва, господарської діяльності, а також матеріаломісткості, матеріаловіддачі [3] та трудомісткості.

Для оцінювання впливу наслідків надзвичайних ситуацій необхідним є визначення їх впливу на зазначені показники. Використання суто факторного аналізу не дозволить отримати всієї необхідної інформації, адже відсутні базові показники, від яких аналітик має відштовхуватися. Для цього є потреба у визначенні напрямків зміни результуючого показника в результаті надзвичайних ситуацій через ідентифікацію його складових, які можуть виникнути у надзвичайних ситуаціях.

Для забезпечення якісних властивостей обліково-аналітичних систем управління вважаємо за необхідне: 1) для оцінки впливу наслідків надзвичайних ситуацій на результуючі показники економічного аналізу господарської діяльності та її окремих об'єктів потрібно ідентифікувати показники, що беруться до уваги під час їх розрахунку з позиції їх зміни, у зв'язку з надзвичайними ситуаціями; 2) здійснюючи аналітичні розрахунки потрібно визначати результуючий показник, з урахуванням наслідків надзвичайних ситуацій та, в

подальшому, з їх виокремленням для оцінки впливу саме на результуючий показник; 3) оцінювання впливу надзвичайних ситуацій на аналітичні показники господарської діяльності за умови трансформації звітності можуть здійснити як внутрішні, так і зовнішні користувачі.

Отже, фактично окреслені наслідки визначають вплив надзвичайних ситуацій на аналітичні показники в частині господарських процесів. Оцінивши їх, є можливість сформувати стратегічно важливі управлінські рішення внутрішніми користувачами та розробити інвестиційні рішення зовнішніми користувачами. В цілому це дозволить підвищити якісні характеристики обліково-аналітичних систем управління господарською діяльністю.

Використана література:

1. Законодавство України. Перелік термінів. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/term/16304/sp:max100 (дата звернення: 18.01.2020).
2. Мних Є.В. Аналітичне забезпечення регулювання економічних процесів / Є.В. Мних // Вісник Чернігівського державного технологічного університету. – № 3 (68). – 2013. – С. 168–173.
3. Олійник О.В. Розвиток економічного аналізу в умовах інституційних змін : монографія / О.В. Олійник. – Ж. : ЖДТУ, 2008. – 653 с.

Пономаренко О., **Мац Т.,** к.е.н., доц.
Сухомлин О., здобувач СВО «Магістр»
Полтавська державна аграрна академія
м. Полтава, Україна

ОРГАНІЗАЦІЙНІ АСПЕКТИ ОБЛІКУ ПРОДУКЦІЇ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ВИРОБНИЦТВА

Вступ. Облік виробництва продукції сільськогосподарських підприємств повинен забезпечити одержання достовірних даних про досягнутий його рівень, які необхідні для управління, контролю за додержанням норм виробничого споживання засобів і предметів праці та живої праці з метою обчислення собівартості продукції та оцінки діяльності підприємства. Облік продукції сільськогосподарського виробництва є важливою темою для розгляду і її актуальність полягає в тому, що більшість підприємств виготовляють якусь продукцію, яка є об’єктом ведення обліку. Аграрії відчувають організаційно-методологічні складності практичного застосування П(С)БО 30 «Біологічні активи» здійснюючи облікове супроводження процесів первісного визнання й подальшого руху продукції сільськогосподарського виробництва [4, 5].

Основна частина. Взагалі, продукція сільськогосподарського виробництва – це продукція (виріб, напівфабрикат, робота, послуга), що повністю закінчена обробкою на даному підприємстві, пройшла всі стадії технічного випробування (якщо вимагають відповідні її особливості), відповідає технічним умовам і стандартам, не потребує подальшої обробки на цьому підприємстві і здана на склад.